

Årsmelding for 1978

Ved direktør Ole Lie

INNLEDNING

Ved utgangen av 1978 kan en se tilbake på 76 års organisert virksomhet for mange av de saker Det norske jord- og myrselskap arbeider med. Det eldste av de to sammensluttede selskaper ble nemlig stiftet 11. desember 1902. Denne dato kan derfor betraktes som det nye selskaps opprinnelse.

De arbeidsoppgaver som Det norske jord- og myrselskap tar seg av, omfatter alle saker som de to tidligere selskaper arbeidet med før sammenslutningen. Forutsetningene har forandret seg mye gjennom denne lange tiden, men idegrunnet er det samme slik som dette er uttrykt i det nye selskaps formålsparagraf:

«Det norske jord- og myrselskap skal virke for å utnytte og bevare landets myr- og fastmarksarealer. Ved Selskapets virksomhet legges det vekt på utbygging og rasjonalisering av landbruket. Samtidig skal det tas hensyn til utmarksnæringenes interesser, og de allmenntilgittige og vitenskapelige verdier som knytter seg til arealene, herunder deres egenverdi som naturrikdom.

Disse formål søkes oppnådd gjennom opplysnings- og veiledningsvirksomhet, undersøkelser, planlegging, tilrettelegging og utføring av praktiske oppgaver, samt utparsellering av Selskapets egne felter.

Representantskapet gjør vedtak om Selskapets arbeidsoppgaver. Selskapets formål og løsningen av de enkelte oppgaver søkes fremmet i forståelse med Det kongelige landbruksdepartement, med andre offentlige forvaltningsorganer, institusjoner, organisasjoner, samt enkeltpersoner.»

Innenfor den ramme som vedtektene forutsetter søker selskapet å tilpasse virksomheten etter forholdene i den aktuelle tid. Det er i første rekke de retningslinjer som Regjering og Storting trekker opp for landbrukspolitikken gjennom lover og vedtak, som legger grunnlaget for selskapets virksomhet. Ikke minst er retningslinjene i Stortingsmelding nr. 14 og de stimuleringsstilskott som ytes både av staten og over jordbruksavtalen, medvirkende faktorer. I tillegg kommer også de finansieringsordninger som gis gjennom Statens Landbruksbank i samarbeid med andre låneinstitusjoner.

Det er ikke for sterkt å si at det i dag rår optimisme i norsk jordbruk. Stadig flere tar initiativ til å øke brukenes produksjonsgrunnlag ved å dyrke ny jord, enten som tillegg til de enkelte bruk eller ved deltakelse i oppdyrking av fjerntliggende arealer som fellestilltak for beite eller produksjon av vinterfôr.

Interessen for opprettelse av nye bruk er også stigende. Det er mange med faglig opplæring og god bakgrunn i praktisk jordbruk som ønsker å bygge egne arbeidsplasser og hjem ved bureising. På den annen side er det merkbart at vanskelighetene med å skaffe jord til nye bruk og tilleggsjord til små bruk øker.

De tjenester Det norske jord- og myrselskap kan yte ved undersøkelser og planlegging, etterspørres i økende grad. Selskapet ser det som en oppgave å kunne assistere eller supplere den øvrige veiledningstjeneste i landbruket der dette er ønskelig og selskapet kan ta på seg oppgaver. Dette arbeid fore-

går alltid i samarbeid med jordmyndighetene på de forskjellige plan.

Det er også en stor og krevende oppgave for selskapet å medvirke til reising av nye bruk, både på egne felter og andre arealer. Det er avgjørende for resultatet av bureisernes innsats, at arbeidet både kommer i gang — og føres frem på et realistisk grunnlag. Det er her nødvendig med god kontakt slik at de råd som man har å gi blir forstått og tatt til følge.

Torvdriften har fortsatt behov for selskapets assistanse ved undersøkelse, planlegging og veiledning om forskjel-

lige spørsmål. Det er fortsatt en økning i bruk av torv og torvprodukter som dyrkingsmedium og jordforbedringsmiddel.

De øvrige oppgaver selskapet arbeider med har stort sett vært på samme aktivitetsnivå som tidligere når en ser disse oppgaver samlet.

Arbeidsåret 1978 har m.a.o. vært et aktivt år på alle områder. Det er en glede å se tilbake på de mange oppdrag selskapet har hatt og som vi skal komme nærmere inn på i egne avsnitt senere i årsmeldingen.

Selskapets organer

H. M. KONG OLAV V

er Det norske jord- og myrselskaps høye beskytter.

Selskapet er en frittstående og allmennyttig organisasjon bygget på direkte medlemskap fra enkeltpersoner, andre selskaper og institusjoner. Selskapet er administrativt knyttet til Landbruksdepartementet og mottar statstilskott over dette departements budsjett.

Medlemmer.

Selskapet hadde ved årsskiftet i alt 1715 medlemmer. Herav er 7 personer innvotert som æresmedlemmer, 4 korresponderende, 478 livsvarige, 523 årsbetalende og 90 indirekte medlemmer gjennom andre institusjoner. Videre er 426 jordstyrer og 74 kommuner tegnet som medlemmer. Dessuten er 100 kommuner og 13 fylker, som har gitt bidrag til selskapet, regnet som støttemedlemmer.

Det er i året tegnet 115 nye medlem-

mer. Herav 40 livsvarige og 75 årsbetalende.

Medlemmene som bor i Trøndelagsfylkene er, i henhold til en avtale med Trøndelag Myrselskap, medlemmer i begge selskaper. Trøndelag Myrselskap er å betrakte som et tilsluttet selskap som har eget styre og medlemsorganer for øvrig. Det er et aktivt samarbeid mellom de to selskaper.

Det norske jord- og myrselskaps vedtekter åpner for lignende organisering av lokale selskaper andre steder. Slike selskaper har vedtektsbestemt representasjon i Jord- og Myrselskaps høyeste organ, representantskapet.

Styret.

Selskapets styre har i meldingsåret bestått av: Formann, fylkesmann Thorstein Treholt, Brandbu. Nestformann, gårdbruker Jan E. Mellbye, Nes på Hedmark. Styremedlemmer, jorddirektør Ottar Fjærvoll, Ås, gårdbruker, skipsreder Carsten Bruun, Sem, stortingsrepresentant Jens P. Flå, Rennebu,

direktør Alf Ording, Nittedal og professor Asbjørn Sorteberg, Noresund.

Varamenn til styret har vært: Professor, dr. J. Låg, ÅS-NLH, gårdbruker Ove Munthe-Kaas, Søndre Land, forsker Hans Aamodt, Ås, direktør Torvald Vaage, Oppegård.

I 1978 har styret holdt 7 møter og behandlet 67 saker. Styret hadde 22. august 1978 befaring og møte på Smøla sammen med hovedstyret i Statens Landbruksbank, representanter for bankens Trondheimsavdeling, lokale myndigheter og Møre og Romsdal landbrukselskap. Det har også i dette meldingsåret vært behov for å legge mye beslag på styrets medlemmer for behandling av mange viktige, prinsipielle spørsmål, samt til behandling av saker som i henhold til vedtektene er underlagt styrets avgjørelse.

Styret har oppnevnt to interne utvalg for å utrede bestemte saker. Det ene utvalget skal fremme forslag om eventuell medvirkning fra selskapet for å få tatt opp driften på nedlagte bruk, mens det andre utvalget skal vurdere selskapets maskinvirksomhet og videreføring av denne sett på noe lengre sikt. Disse spørsmål vil bli behandlet på nytt når innstillingene foreligger.

Representantskapet.

I henhold til vedtektene var etter loddtrekning halvparten av de «medlemsvalgte» representanter på valg i 1978. Den oppnevnte valgkomité foretok loddtrekning og satte opp stemmeseddel for valg av representantskap. Som bestemt i vedtektene ble valget gjennomført ved utsending av stemmesedler og skriftlig stemmegiving. Etter valget har representantskapet hatt denne sammensetning:

Valgt på det konstituerende møte 1976:

Fylkeslandbrukssjef Johan Lyche, Sarpsborg, stortingsrepresentant Erland Asdahl, Nes på Romerike, bruks-

ier Gunnar Gjein, Stokke, disponent Ola Valen-Sendstad, Oslo, statskonsulent Ole Jerven, Ås, adm. direktør Per Hartvig, Oslo, adm. direktør Ivar Aavatsmark, Oslo.

Representanter valgt i 1978:

Gårdbruker Alf Skomsøy, Smøla, gårdbruker Fridtjof Dahl, Fauske, rektor Gunnar Dahl, Sortland, gårdbruker Jarl Vågen, Verran, gårdbruker Lars Lie, Levanger, forsøksleder Jens Roll-Hansen, Vågsbygd, gårdbruker Eiolf A. Bentzen, Trysil.

Varamenn, velges hvert år:

Gårdbruker Halvdan Voldbakken, Røllag, fylkesagronom Alfred Malm, Gjøvik, skogreisingsleder Peder Gabrielsen, Ibestad, stortingsrepresentant Ola Røssum, Fron, fylkeslandbrukssjef Ragnar Haarr, Molde, gårdbruker Nils Berg, Melhus, gårdbruker Edvin Rødsjøsæther, Bjugn, statskonsulent Bjarne Frøystad, Stavanger, gårdbruker Hans Blichfeldt, Hurum, skogtekniker Ole Jacob Skattum, Aurskog-Høland, statsråd Oskar Øksnes, Steinkjer, statskonsulent Olav Hope, Bærum, disponent Rolf Evju, Asker, direktør Leif Fr. Koxvold, Nordstrand.

Valgt av Trøndelag Myrselskap:

Representanter: Bonde Johan Storm Nielsen, Snåsa, og fylkesagronom Harald Eriksen, Steinkjer. Varamann: Bestyrer Ulf Wirum, Trondheim.

Selskapets styre med varamenn er i henhold til vedtektene, medlemmer og varamedlemmer til representantskapet.

★

Representantskapet holdt sitt ordinære møte 29. juni 1978 på Tingvoll, Steinkjer. I forbindelse med møtet var det befaringer med besøk forskjellige steder i Nord-Trøndelag. Representantskapets medlemmer og gjester møtte opp på Statens forskningsstasjon i landbruk Kvithamar, Stjørdal. Etter en bevertning og orientering om forskningsstasjonen, gikk turen inn over

Trøndelag, med besøk på Håa gård, Levanger, Gjørv gård, Inderøy og Myr-forsøksgården på Mære. Under turen var Representantskapet med følge, Nord-Trøndelag landbruks-selskaps gjester til lunsj på Jægtvolden, Inderøy. Fylkeslandbrukssjef Knut Aas fun-gerte som en utmerket vert og «guide» under reisen.

Den påfølgende dag ble det avviklet en befarings gjennom Snåsa kommune, med besiktigelse av dyrkingsmyrene i Imsdalen, Humus Torvforedlings anlegg på Jørstadmyra, Prestmoan fellesbeite og Rygvold utbyggingsbruk.

Under befaringen var det opphold på Snåsa Turistsenter, hvor Snåsa kom-mune holdt en lunsj for representant-skapet med gjester. Ordfører Fridtjof Jørstad var vert og orienterte om kom-munen.

Reisefølget hadde godt vær under turene i Trøndelag. Det ble gitt inter-essante orienteringer som medvirket til en vellykket tur både faglig og turist-messig.

Valgkomité.

Representantskapet har i henhold til vedtektenes § 9 oppnevnt følgende valg-komité: Statskonsulent Albert Swift, (formann), direktør Aksel Tveitnes og gårdbruker Gunnar Hesbøl.

Valgkomitéen holdt to møter i 1978. Den satte opp liste for valg av repre-sentantskap og fremmet forslag til val-gene på representantskapsmøte.

Funksjonærer.

Selskapets funksjonærer ved årsskif-tet er følgende:

Administrasjonen, hovedkontoret:

Direktør, sivilagronom Ole Lie, (ans. 1947), kontorsjef, sivilagronom Einar Wold (ans. 1956), administrasjonssekre-tær Edith Fjæreide, (ans. 1943), kontor-fullmektig Edel O. Husmo (ans. 1978),

kontorassistent Ellen Johanne Gran-dum (ans. 1978).

Administrasjonssekretær Gunnvor Oterholm sluttet i selskapet den 1. august etter oppnådd aldersgrense. Hun har vært 41 år i selskapets tje-neste.

Det var ledighet i en kontorassistent-stilling ved årsskiftet.

Konsulenter ved hovedkontoret og distriktskontorene:

Hovedkontoret, Hellerud i Skedsmo: Sivilagronom Steinar Smith (ans. 1976), jordskifte kandidat Tore Gilhuus (ans. 1976), sivilagronom Jan Rune Stabbe-torp (ans. 1978), sivilagronom Arne Bardalen (ans. 1978).

Distriktskontoret i Fauske: Sivilagro-nom Per Hornburg (ans. 1947), sivil-agronom Gunnar Vorum (ans. 1977).

Distriktskontoret i Steinkjer og Spar-bu: Sivilagronom Lorentz Kvaal (ans. 1952), sivilagronom Audun Grav (ans. 1973).

Distriktskontoret i Molde: Sivilagro-nom Anders Hovde (ans. 1974), sivil-agronom Rolv Urkedal (ans. 1978).

Distriktskontoret for Østlandet: Si-vilagronom Anton Tøsti (ans. 1974).

Arbeidsformenn og faste maskinkjø-rere: Terje Tunset, Sortland (ans. 1976), Ola Rune Helstad, Bindal (ans. 1978), Reidar Skarseth, Bud (ans. 1964), Olav Petter Holmen, Smøla (ans. 1974), Ei-nar Holmen, Smøla (ans. 1976), Rolf Egil Kirkenes, Smøla (ans. 1977), Kåre Kjølstad, Nybergsund (ans. 1965), Bjørn Myrli, Nybergsund (ans. 1978), Finn Ingar Voldmo, Kjernmoen (ans. 1978), Willy Nerby, Trysil (ans. 1978).

I tillegg til nevnte fast ansatte ma-skinkjører har det vært en rekke kor-tere engasjementer i forskjellige opp-gaver. Det kan nevnes at tidligere kon-sulent i Det norske myrselskap, Osc. Hovde, har vært engasjert i flere må-neder til en omfattende oppgave med utarbeidelse av rapporter om tidligere

undersøkelser av selskapets felter på Smøla. Rapportene med beskrivelse, karter og tabeller er nå ferdige.

Selskapets revisor har også i 1978 vært A/S Revision ved statsautorisert revisor T. Walseng.

NYE KONTORER

Det norske jord- og myrselskap flyttet ettersommeren 1978 inn i nye kontorer i Det kgl. Selskap for Norges Vels administrasjonsbygg på Hellerud gård i Skedsmo kommune.

Selskapets nye adresse er:

Postboks 116,
2013 Skjetten.

Ved flyttingen til Hellerud fikk selskapet god plass både til arkiv og til de forskjellige kontorfunksjoner. De nye, trivelige, kontorene som selskapet nå har, byr på bedre arbeidsforhold og miljø enn det som var mulig på sel-

skapets tidligere kontorer i Bøndernes Hus, Oslo.

I forbindelse med funksjonen ved hovedkontoret kan nevnes at alle rapporter fra selskapet, også fra distriktskontorene, maskinskrives og kopieres i det nødvendige antall her. Selskapet har nå kjøpt egen maskin for kopiering. Det sendes årlig ut 70—80 forskjellige rapporter om jordundersøkelser og planleggingsoppdrag. Behovet for arkivplass til kart-originaler, kopier av rapporter og saksdokumenter for øvrig er stadig økende.

Flyttingen til de nye kontorene medførte mye arbeid og selvsagt en del utgifter til transport m.v. Ellers utførte selskapets eget personale mye av dette arbeidet.

Vi nytter denne anledning til å ønske selskapets medlemmer og andre forbindelser velkommen til de nye kontorene på Hellerud.

Fra nydyrkingskurs i Åsnes, Hedmark. Lie orienterer om dypgravings metoden ved nydyrking av myr.

(Foto Østlendingen 2.4.—79.)

Opplysningsvirksomheten

Tidsskriftet.

Jord og Myr ble i 1978 utgitt i 6 hefter, med tilsammen 144 sider fagstoff. I tillegg kommer tittel- og annonsesider m.v. Opplaget er 2500. Tidsskriftet er sendt gratis til selskapets medlemmer og andre forbindelser. I likhet med tidligere er en rekke fagartikler trykt i et større opplag som særtrykk. Følgende er trykt i 1978:

Sur jord og virkning av kalking, av G. Semb.

Myrmalms blestring, av Magne Mortensen.

Bureising, av Per Berg.

Sulfatakkumulering i sur sphagnumtorv, av M. Ødelien og A. R. Selmer-Olsen.

Dyrkingsmedier av bark og barkblandinger, av Knut Solbrå og Arnor Njøs.

Jordleige, jordeigar og jordleigar, av August E. Røsnes.

Verning av myr, av Per Hornburg.

Trykksaker av den type som her er nevnt er tjenlig i selskapets opplysningsvirksomhet under fagmøter m.v.

En del skoler, bl.a. Landbrukshøg-

skolen benytter enkelte særtrykk i undervisningen.

Særtrykk kan bli tilsendt ved henvendelse til selskapet. Det kan også nevnes at selskapets tjenestemenn har vært medarbeidere med artikler i andre fagtidsskrifter.

Møter og foredrag.

Selskapets funksjonærer har deltatt ved møter og konferanser og holdt foredrag og orienteringer om fagspørsmål. Kort kan nevnes den orientering for NLH studenter som konsulent Hornburg nå en rekke år har hatt på Fauskemyrene. Hornburg har dessuten holdt forelesninger for studenter ved Nordland distriktshøgskole vedr. myr dyrking og bureising. Konsulent Vorum har orientert for elevene ved Kleiva landbruksskole om dyrkings spørsmål og selskapets virksomhet.

Direktør Lie har deltatt i forskjellige grunneiermøter hvor dyrkings- og senkingsplaner ble vurdert. Vi nevner bl.a. møte vedr. regulering av Glomma ved Messelt i Stor-Elvdal, forbygninger og

Omgravning av grunn myr på siltjord. 30—40 cm silt legges på toppen.

(Foto Helstad 2.4.—79.)

veiprosjekt langs Glomma ved Auma, i Tynset og Alvdal, regulering av Rena med jordbrukskanal gjennom Østamyrene i Rendalen og kombinert elveforbygning og veibygging langs Glomma på strekningen Kongsvinger—Brandval.

Av foredragsmøter nevnes et om dyrking i Valdres 13.3. 1978 hvor bl.a. jorddirektør Ottar Fjærvoll, forsker Hans Aamodt og Lie deltok som innledere. Møtet samlet ca. 80 deltakere og var arrangert av forsøksringene i Valdres.

Direktør Lie har som medlem av «Myrutvalget» vedr. fredning av myrer deltatt i mange tidkrevende møter og befaringer.

Kontorsjef Wold deltar som medlem i et utvalg for standardisering av bark og barkprodukter.

Internasjonalt samarbeid.

Den norske komité av International Peat Society hadde tatt på seg å arrangere et internasjonalt Symposium den 15.—19. august 1978.

Det norske jord- og myrselskap er sekretariat for Den norske komité og hadde derved et omfattende arbeid som spesielt kontorsjef Einar Wold måtte

ofre mye tid på.

Symposiet samlet 71 deltakere fra i alt 14 land, bl.a. en fra New Zealand og flere fra USA og Canada. Temaene for symposiet som omfattet to foredragsdager, var unyttelse av myr og torv til plantedyrking innbefattet veksthuskulturer og skogbruk. I forbindelse med symposiet ble det arrangert buss-turer til Solør og Elverum en dag, til Jiffy Products anlegg og Ankerskogen en ettermiddag og endelig ble det arrangert en reise til Smøla etter at symposiet var formelt avsluttet. Turen til Smøla fikk en deltakelse på i alt 20 personer og var særdeles vellykket med hensyn til værforhold og opplevelser for dem som ikke kjente de norske kystforhold tidligere. Professor Asbjørn Sorteberg demonstrerte for deltakerne dyrkingsforsøk som viste disse kystmyrenes problemer når det gjelder plantenes forsyning med mikronæringsstoffer.

Konsulent Hornburg hadde siste sommer et interessant samarbeid med professor dr. Karlhans Göttlich, Sigmaringen, Vest-Tyskland. Dr. Göttlich og Hornburg foretok sammen undersøkel-

FRA HOLMSTADDALEN I SORTLAND.

Dyrking av eldre torvgraver. Uavtorvet myr i bakgrunnen.

(Fot. Per Hornburg 1978.)

se av palsforekomster (permafrost) i Kautokeino kommune.

Direktør Lie var invitert og deltok ved Det danske Hedeselskabs årsmøte med utferd 16. og 17. juni. Det var som vanlig interessant og lærerikt å komme til Danmark og en spesiell begivenhet å få være tilstede under Hedeselskabets møter.

Undersøkelser og planlegging

DYRKING OG SKOGREISING

Undersøkelser for dyrking har også i 1978 utgjort hovedtyngden av konsulentvirksomheten. Undersøkelser for skogreising har derimot ikke vært særlig omfattende, men i flere tilfeller er det aktuelt å foreslå skogreising på myrer som ikke kan dyrkes. Det kan være grunne myrer på undergrunn av fjell eller stein og blokk.

Det meste av arealene er systematisk undersøkt med borer og/eller gravning i steinrik mineraljord. En stor del av oppdragene omfatter også forslag til grøfteplan og dyrkingsmetoder. Av hensyn til plasseringen av grøftesystemene på myr er det viktig å kjenne undergrunnsforholdene og torvlagets dybde eller undergrunnens høydenivå.

På grunnlag av rapporter fra konsulentene som har utført undersøkelser, nevnes en del av feltene som det har vært arbeidet med i 1978.

Finnmark fylke.

I dette fylke har selskapet stått for undersøkelse og planlegging av et senkingsarbeid og felter for dyrking på 7 utbyggingsbruk i Avzze, Kautokeino kommune. Vi skal også senere i meldingen omtale denne saken.

Troms fylke.

Lemyra, Kvæfjord kommune.

Her er en del myrarealer detaljun-

Den internasjonale kontakt som selskapet på denne måte har, er av betydning for selskapets fagkompetanse. En får bl.a. orientering om hvor aktuelt fagstoff kan hentes når slike behov melder seg. Det legges stor vekt på gjensidig faglig informasjon over landegrensene.

dersøkt i 1978 og dessuten er det planlagt kanalisering og grøfting for myrarealer som er undersøkt tidligere. Samlet areal som nå tenkes oppdyrket utgjør ca. 240 dekar.

Stormyra, Karlsøy kommune.

Dette område er ca. 120 dekar. Arealen tenkes utnyttet som tilleggsjord. Selskapet har i 1978 planlagt kanaler og grøfting. Selve undersøkelsen var foretatt tidligere.

Nordland fylke.

Flatvollen, Øksnes kommune.

På denne eiendommen er det kartlagt og undersøkt en parsell på ca. 120 dekar. Myrtypen er vesentlig lyngrik mosemyr med ganske store variasjoner i myrddybde og overflateforhold. Myra ligger imidlertid på et relativt jevnt underlag av sand og grus og avløpsforholdene er gode. Torva er middels omdanna til grøftedybde. Brenntorv av betydning ble ikke påvist. Feltet har sentral beliggenhet til riksvei og er egnet som tilleggsjord.

Bekkan, Øksnes kommune.

En parsell på 130 dekar er detaljundersøkt med henblikk på utnyttelse som tilleggsjord. Myrtypen er overveiende lyngrik mosemyr med dybder fra

1,5 til vel 3 m. Undergrunnen består av sand. Torva er middels omdanna til grøftedybde. Brenntorv forekommer i et sjikt nærmest undergrunnen. En stor del av myra har ujevn og meget stortuet overflate, og krever mye planeringsarbeid. Avløpsforholdene er bra.

Tjongsfjord—Vågaholmen,
Rødøy kommune.

Nordland landbruksselskap anmodet selskapet om å undersøke ca. 3000 dekar myr og fastmark i Tjongsfjord—Vågaholmen. Tidligere (1977) er 375 dekar undersøkt. I år ble det undersøkt 315 dekar på Skogtun. Myrarealet her er fordelt på 3 myrpartier av noe vekslende kvalitet. Den dominerende myrtype er grasrik mosemyr — oftest bra formolda i dyrkingssjiktet. Omlag halvparten av myrarealet har dybder fra 0,5 til 1,5 m. Enkelte mindre partier er betydelig dypere, 3,0 m. Undergrunnen består av grus eller sand.

Åkvikmyra, Vefsn kommune.

Her ble det undersøkt 150 dekar myr sentralt beliggende ved riksvei og Mjåvatn nord for Mosjøen. Storparten av arealet er grasrik og lyngrik mosemyr med god struktur for dyrking. Myrdybdene varierer fra 1,8—2,3 m og undergrunnen består av sand og leire. Midtpartiet er noe bløtt, men det er bra avløpsforhold. Feltet er noenlunde godt egnet til dyrking.

Straumsnesmyra i Drevjadalen,
Vefsn kommune.

Et ca. 130 dekar stort myrfelt ved gårdsvei ble undersøkt. Omkring 40 % av arealet er grasmyr av starrtypen med artsrik og frodig vegetasjon. Resten er grasrik mosemyr. Torvlagets tykkelse varierer fra ca. 1,2 m til vel 2 m. Strukturen er god for dyrking og

undergrunnen består mest av leire. Avløpsforholdene er gode. Myra er godt egnet til dyrking.

Straumafeltet, Dønna kommune.

En del av dette feltet ligger under «Nordvik bureisingsfelt» som tidligere tilhørte Nordland landbruksselskap, men som nå er innkjøpt av Dønna kommune. Her ble det undersøkt 3 parseller, tilsammen ca. 300 dekar. En vesentlig del av dette arealet er myr med dybder fra 0,4—0,8 m. Undergrunnen består av grus og sand — stedvis med noe stor stein og blokker. Bergskjær forekommer også. Omkring $\frac{1}{3}$ av feltet er grasmyr av starrtypen, resten vesentlig grasrik mosemyr. Myra er bra formolda i dyrkingssjiktet. Når det blir gravd en avløpskanal etter midtpartiet vil avgrøftingen på feltet gå greit. Denne jordreserven vil best kunne utnyttes som tilleggsjord.

Hovøya, Brønnøy kommune.

Etter anmodning fra Nordland landbruksselskap har Selskapet prosjektert et inndemmingsanlegg på Hovøya. Det interesserte areal er på ca. 150 dekar og består av fastmark. Mineralmaterialet er sand. Det skal bygges en demning i sør på feltet med lengde 60 m og en demning i nord med lengde 30 m. Stabilitetsmålinger av undergrunnen er utført ved hjelp av vingebor. Videre er det tatt ut jordprøver til mekanisk analyse for bestemmelse av kornsammensetningen. Begge demningstraseene samt normalflo og springflo er niveljert inn. Det er prosjektert med en pumpe ved hver demning for å få drengsvatnet ut av feltet. Det er to grunneiere på arealet.

Nord-Trøndelag fylke.

Stormyra — Håpnes, Namskogan kommune.

Av Stormyra, som ligger på begge sider av Namsen, ble ca. 275 dekar detalj-

undersøkt. Arealet tenkes dyrket til tilleggsjord. Storparten av myra er ganske blaut. Den er vurdert som mindre god dyrkingsmyr til grasproduksjon.

Ytteråsen, Stjørdal kommune.

Her ble ca. 350 dekar myr detaljundersøkt og i tillegg ble et fastmarksparti undersøkt med hensyn til jordtype og steininnhold. Området som tenkes dyrket til fellesbeite, ligger ca. 340 m.o.h., i god helling, men nordvendt. Myra er grasrik mosemyr og starrmyr, med 1—1,5 m dypt torvlag.

Svarva — Røseggmyra, Steinkjer kommune.

Her er det detaljundersøkt ca. 335 dekar, storparten kvitmosemyr. Myra er for det meste svært dyp, fra 5 til 6 m. Fall og avløpsforhold er forholdsvis gode.

Selv om myra ved drenering og dyrking vil synke mye, vil avløpet til en bekk som er utdypet i de seinere år, være tilfredsstillende i lang tid. Torva er middels omdanna, og forholdsvis laus. For å bedre bæreevnen bør det ved dyrking påføres sand, som finnes i store mengder nord for myra.

Del av Tramyra, Overhalla kommune.

Her er det torvproduksjon, og det er etter hvert blitt problemer med avløpet. Myra er tidligere dybdeboret og vurdert for torvproduksjon. Som grunnlag for planlegging av en senkingskanal og drenering ble det nå foretatt kompletterende boringer og nivellement på et areal på 550 dekar. Arealet kan dyrkes etter avtorvingen.

Sør-Trøndelag fylke.

Myrer i Hølonda statsskoger, Melhus kommune.

I forbindelse med utarbeidelse av plan for arealdisponering, anmodet Sør-Trøndelag skogeierlag om en vurdering av dyrkingsmulighetene på flere

myrer ved Gåsbekken. Samla areal er 700 dekar, hvorav bare et mindre areal er noenlunde godt egnet til dyrking. Det øvrige areal var mindre godt og dårlig egnet til dyrking.

Tannvikmyrene, Snillfjord kommune.

Her ble ca. 245 dekar undersøkt og vurdert m.h.t. dyrking. Omlag 175 dekar er vurdert som noenlunde godt egnet, mens ca. 70 dekar er vurdert som mindre god dyrkingsmyr. Myra ligger på et bruk som har vært fraflyttet i flere år, men nå er oppbygging forestående.

Momyr/Lonin, Afjord og Roan kommuner.

I 1930-åra ble det satt igang bureising her. Området, i alt ca. 6500 dekar, ligger fra 225 til 300 m.o.h., nær kysten, og nedbøren er svært stor. Det er her forholdsvis grunn myr (0,7—1,3 m) som dekker terrenget. Den tette strukturen i torva gjør både dyrking og høsting problematisk. Dyparbeiding av myra med innblanding av mineralmasse i torva, vil virke gunstig.

Et område på 3900 dekar ble undersøkt. Myrdybde, torvas beskaffenhet og mineralgrunn er registrert systematisk i et tett rutenett. På Lonin, et ganske flatt myr- og fastmarksparti, består mineralgrunnen av grov sand, som vil egne seg godt til innblanding i torva. På Momyr, hvor det er terrengdekkende myr i god helling, består mineralgrunnen av leir, sand og grus, med noe stein og blokk. Også her ligger det bra til rette for djuparbeiding. Undersøkelse av de resterende 2600 dekar blir foretatt i 1979.

Aursjødalmyran, Rissa kommune.

Her ligger myrull — bjønnskjeeggmyr på sand og grus, med noe stein og blokk i et lag like under torva. Det ble startet bureising her i 1920—30-åra. Mulighetene for dyparbeiding synes å

være gode. Det er forholdsvis gunstig mineralgrunn og myra er ganske grunn. Det undersøkte areal er på ca. 1300 dekar.

Feragen/Langensjøen, Røros kommune.

I Feragengrenda er bruka små. Det er derfor ønskelig med et felles dyrkingsfelt, enten som fellesbeite, felles fôrdyrkingsslag eller teigdyrking med felles innsats i vegbygging og drenering. Et større og flere mindre felter, til sammen 600 dekar, ble undersøkt. Begrensene for dyrkingsmulighetene er store stein- og blokkmengder. Mellom partier med mye blokk ligger steinfri siltjord. En del av det undersøkte areal er dyrkbart. Det gjenstår å undersøke ca. 900 dekar i 1979. Ved Langensjøen ble ca. 3580 dekar, storparten myr, undersøkt og vurdert med henblikk på fellesbeite for melkekyr. Det store blokkinnholdet i fastmarka og under myra gjør at storparten av arealet må karakteriseres som meget dårlig egnet for dyrking. Et ca. 300 dekar stort, sammenhengende parti, grunn myr og noe fastmark, var mer fordelaktig.

Møre og Romsdal fylke.

Lerviken, Smøla kommune.

I forbindelse med jordskifte har Selskapet undersøkt 267 dekar myr i utmarka til gnr. 9 Lerviken. Området er kuppert med snaue fjellrygger og myrstriper mellom ryggene. Myra er grasmyr av myrull-bjønnskjeggtypen som oftest ligger på grus og leirholdig sand, sjeldnere direkte på fjell. Myrdybden varierer sterkt og er 6 m på det dypeste. Myrlaget er middels til sterkt fortorva i dypere lag og noenlunde vel formolda i dyrkingssjiktet. Overflaten er småtuert. I vegetasjonen er det halvgras som dominerer ved siden av røsslyng. Det må flere steder sprenges i fjell for å skaffe tilfredsstillende avløp. Av arealet er 143 dekar skikket til fulldyrking, mens 124 dekar bør brukes

til beite eller permanent eng. De dyrkbare partiene ligger spredd og er ofte smale og svært uregelmessige i formen.

Sandvikmyrene, Tustna kommune.

I samarbeid med prosjektleder Ole Syltebø er tilsammen vel 1100 dekar av gården Sandvik undersøkt. Av dette er 200 dekar snaufjell eller grunn myr direkte på fjell, 450 dekar er myr på sand og 450 dekar er mineraljord. Myrtypen er grasmyr og lyngmyr med små furu. Dybden er oftest mindre enn 2 m og torva er middels omsatt. En stor del av arealet ligger for lavt i forhold til Fållälva. Uten senking av elva kan bare 240 dekar dyrkes. Med senking av elva kan en dyrke ytterligere 300 dekar.

Aspås/Blikås, Gjemnes kommune.

På selskapets eiendom og naboeiendommer her ble det undersøkt i alt 600 dekar, for å vurdere dyrkingsmulighetene. Storparten av området er myr mellom mindre fastmarkspartier. Fastmarka er delvis stein- og blokkholdig.

Arealene planlegges utnyttet til bu-reising. Foreløpig er det planlagt to bruk på det undersøkte areal.

Harnesmyrane, Sandøy kommune.

Et beitelag har planer om å dyrke opp et myrareal på 180 dekar ved Huse på Harøya. Området består mest av lyngrik mosemyr. Undergrunnen er dels sand, dels fjell. Myrdybden er vanlig mer enn 4—5 m. Torva er middels omsatt i øvre lag og sterkt omsatt i dypere lag. Store deler av området er så flatt at det må graves dype avløpskanaler. Det undersøkte området er noenlunde god dyrkingsmyr til produksjon av gras.

Ulsetleite og Djupemyrane, Hareid kommune.

Det undersøkte arealet omfatter vel 700 dekar morenejord og grunn myr. Feltet har gode fall og avløpsforhold.

Steininnholdet i morenejorda varierer mellom 20 og 200 m³ pr. dekar. Hele det undersøkte arealet kan dyrkes, men en mindre del er i bratteste laget for allsidig drift. Dessuten vil steinmengdene betinge høye dyrkingskostnader for en del av feltet.

Sødalen, Sande kommune.

Med tanke på opparbeidelse av fellesbeite og fôrdyrkingslag er det her undersøkt ca. 1200 dekar fastmark og grunn myr. Torvlaget er oftest mindre enn 1 m og under dette er det middels fin, siltig sand med varierende steininnhold. Steinen ligger mest i overflata og torva er oftest sterkt omsatt. Fall og avløpsforholdene er gode, og hele området bra egnet til dyrking. Det er planlagt satt igang arbeide på feltet i 1979.

Gnr. 107, 109 og 110, Vanylven kommune.

Det ble her undersøkt ca. 100 dekar mest fastmark og grunn myr. Bare en mindre del av arealet har dypere myr enn 2 m. Arealet er preget av leirholdig, siltig morenegrus som ligger i rygger. Bekker har erodert seg ned i disse moreneryggene og dannet dype daler. Stein- og blokkinnholdet i morenejorda anslås til 20—60 m³ pr. dekar. Torva er middels til sterkt omdanna. Det meste av arealet har godt fall, og noe er litt for bratt. Det meste av feltet er noenlunde god dyrkingsjord.

Sogn og Fjordane fylke.

Svardalsstøyen, Flora kommune.

I samarbeid med jordskiftedommeren i ytre Sunnfjord er det her undersøkt et myrareal på ca. 300 dekar. Det må bygges 2,5 km veg fram til feltet. Myrtypen er mest lyngmyr og grasmyr. Overflaten er ujevn og fjellstikker frem i dagen flere steder. Myr-dybden varierer mellom 0,3 og 3,0 m. Det meste av myra ligger direkte på

kuppert fjellgrunn. Torva er middels til sterkt omsatt og er svært tett i dypere lag. Fallet er bra, men en del av arealet ligger for lavt i forhold til elva. Storparten av arealet er dårlig egnet til oppdyrking.

Breimyra, Vågsøy kommune.

Ved hjelp av gravemaskin og kammerbor er 700—800 dekar undersøkt. Arealet består av 2/3 fastmark og 1/3 myr. Hele feltet har passende fall og gode avløpsforhold. Fastmarka er slett og fin, men det er en del større blokker spredd utover. Under et lag med mold eller torv er det siltig sand eller leir med varierende steininnhold. Myr-overflata er prega av raviner og rygger. Torva er middels til sterkere omsatt, med økende fortorving nedover i profilet. Dersom myra skal dyrkes, bør det blandes inn mineraljord fra grunnen. Fastmarka er god dyrkingsjord.

Hordaland fylke.

Nåsen, Voss kommune.

Bønder i Fresvik og Vik er interessert i jord til fellesbeite her. Et myrareal på 250 dekar er undersøkt. Myra har godt fall. Torva er middels omsatt og undergrunnen er oftest grus og stein, men delvis fjell. Hele feltet er nyttet til beite og er fast å gå på. Arealet vil passe noenlunde bra for oppdyrking til fellesbeite.

Isdalen, Eidfjord kommune.

I forbindelse med kraftutbygging er det bygd veg til denne seterdalen 850 m over havet. Dalen består av en kuppert fjelloverflate med mindre forekomster av morenejord. Ved munningen av elva Isdøla har det bygd seg opp et grusdelta. Ellers finnes her større og mindre myrflater mellom fjellryggene.

Det er undersøkt i alt 946 dekar. Av dette er 318 dekar dyrkbar fastmarksjord og myr på grus. Resten av arealet,

478 dekar myr ligger for det meste direkte på fjell. Storparten av sistnevnte areal kan dyrkes og nyttes til permanent eng. Ellers er det her 100 dekar myr som ligger for lavt i forhold til vatnet og 80 dekar steinrik morenegrus og myr på stein.

Rogaland fylke.

Storemyr og Langemyr, Strand kommune.

Her ble et areal på vel 100 dekar undersøkt med tanke på dyrking til forproduksjon. Området var delvis midtels — og delvis mindre godt egnet til dyrking.

Mydland, Sokndal kommune.

I forbindelse med planer om senking av Mydlandsåna, ble ca. 750 dekar myr undersøkt. En betydelig del av arealet er grunn myr over fjell. Dette medfører at dyrkbart areal neppe utgjør mer enn ca. 400 dekar. Torva er delvis sterkt omdanna, fra H5 til H8. Deler av arealet har meget dårlig arrondering og er av den grunn lite egnet til dyrking.

Vest-Agder fylke.

Kråkkelandsheia, Marnardal kommune.

I forbindelse med planer om fellesbeite ble ca. 400 dekar myr undersøkt. Området består av flere større og mindre myrer. Myrdybden er svært variert, fra 0,5 til 4,0 meter. Undergrunnen består av sand og grus med en del stein. Kanaliseringskostnadene vil sannsynligvis utelukke dyrking av enkelte dypere myrarealer. Likevel vil anslagsvis 250 dekar være dyrkbart. Arronderinga er mindre god.

Aust-Agder fylke.

Del av Lundane, Bykle kommune.

Gårdbrukere fra Edland i Vinje kommune er interessert i å starte et fellesbeite ved Lundane. Selskapet undersøkte i den forbindelse et areal på 300

dekar. Vel halvparten var grunn myr, resten fastmark. Området ligger litt værhardt til 850 m.o.h. Statskonsulenten i leplanting har anbefalt at lebelter anlegges. Feltet har godt fall ned mot Otra. Mineraljorda har moderate steinmengder og krever lite drenering.

Telemark fylke.

Dakkeset i Austbygda, Tinn kommune.

I forbindelse med planer om fellesbeite ble ca. 120 dekar myr og fastmark vurdert. Fastmarka er grunnlendt og har stort steininnhold slik at den må betegnes som dårlig egnet til oppdyrking. Storparten av myra er grunn og undergrunnen består vesentlig av fjell og stor blokk. Bare ca. 30 dekar myr er egnet til oppdyrking.

Sandvassmyra i Hovin, Tinn kommune.

Det er planer om oppdyrking til fellesbeite av ca. 250 dekar fastmark og 150 dekar myr nord for Sandvatnet. Området er flatt og godt arrondert. Fastmarka består av steinfri, men noe tørkesvak sandjord. Myra er 0,4—1,0 meter dyp over sand. Mindre deler av myra ligger noe lågt i forhold til vannstanden i Sandvatnet, men for storparten er avløpet brukbart.

Årlia/Løkjene, Bø kommune.

Mulighetene for oppdyrking og bruk til fellesbeite på dette arealet ble undersøkt. Feltet ved Årlia er for det meste grunn myr, til dels direkte på fjell. Ca. 25 dekar kan fulldyrkes mens 70 dekar kan overflatedyrkes. Ved Løkjene er myrdybden større og undergrunnen morene. Et areal på 141 dekar kan her fulldyrkes. En del av området er neddemt, men kan ganske enkelt få godt avløp. Det må i tilfelle dyrking anlegges 1750 m veg til feltene.

Buskerud fylke.

Arealer omkring Sognevann, Ringerike kommune.

Det er planer om å dyrke opp lågtliggende arealer omkring vannet. Her ble 430 dekar undersøkt i 1977. De resterende areal, 830 dekar fastmark og 25 dekar myr er undersøkt i 1978, og av dette er ca. 340 dekar funnet dyrkbart. Jorda er tørkesvak og trenger vanning.

Sole i Eggedal, Sigdal kommune.

Det er undersøkt ca. 300 dekar myr fordelt på flere avgrensa områder. Om lag 150 dekar er ikke dyrkbart areal fordi myrene er grunne og ligger direkte på fjell. De resterende 150 dekar er klassifisert som mindre gode dyrkingsmyrer.

Tranamyrane i Hovet, Hol kommune.

Ei myr på ca. 80 dekar er undersøkt. Torvlaget er 1,5—2,5 m tjukt. Under myra er det finsand. Myra har gode fall- og avløpsforhold. Den er ei god dyrkingsmyr.

Oppland fylke.

Flatøydegarden, Etnedal kommune.

Omlag 130 dekar fastmark, derav 100 dekar langs Etna, ble undersøkt. Arealene langs elva består vesentlig av sand og grusavsetninger. Steinmengdene er meget store lengst borte fra elva. Området er mindre godt egnet til oppdyrking. De øvrige 30 dekar egner seg godt til oppdyrking.

Østre Eina, Vestre Toten kommune.

I forbindelse med utarbeidelse av en samlet plan for kanalisering av området, ble det foretatt jordundersøkelser av ca. 1500 dekar myr og fastmark. Myrarealet består av flere større og mindre myrer. Disse er fra en til fire meter dype. Undergrunnen er silt og siltig sand. Fastmarka har lite til midtels stort steininnhold. Enkelte partier er noe tørkesvake, men hele området kan karakteriseres som dyrkbart.

Øktmyra, Søndre Land kommune.

Det er her store sammenhengende myrområder. Et ca. 800 dekar stort område er foreslått verna. I den forbindelse var det aktuelt å få en vurdering av muligheter for oppdyrking av arealet. Myra er 0,5 til 1,0 m dyp og torva er middels sterkt omdanna. Undergrunnen er sand- og grusrik morene. Steinmengdene er stedvis så store at dyrkingskostnadene vil bli relativt høye. Forøvrig er området ensartet og har jevn god helling.

Fjellområdene, Øystre Slidre kommune.

Totalt ble ca. 7000 dekar, vesentlig fastmark, undersøkt etter bestemte borelinjer. De fire områdene er: Ved Høvsjøen, Yddin—Vangsjøen, Røbølstølen og Fjellstølen. Undersøkelsene viser en betydelig variasjon både i tekstur og steinmengde. Bare mindre områder karakteriseres som uegna til dyrking ut fra teksturen. Det er tildels mye stein på feltene og dette begrenser dyrkbart areal til ca. 4000 dekar. Hellingensgraden vil i noen tilfelle være begrensende.

Luseterhøgda, Sel kommune.

Feltet ble påbegynt i 1977. I 1978 ble det undersøkt ca. 550 dekar, hovedsakelig fastmark. Jorda er leirholdig morene med varierende steininnhold. Dyrkbarheten avhenger av steinmengdene. Størst steininnhold finnes i striper og uregelmessige partier i hele området. Over halvparten av totalarealet på 960 dekar bør kunne nyttes til jordbruksproduksjon.

Hedmark fylke.

Stormyra, Ringsaker kommune.

Det ble her undersøkt et myrareal på 680 dekar i Veldre og Nes almenninger. Av dette er ca. 500 dekar middels god dyrkingsjord. For dette areal er det planlagt grøfting og dyrking. Et fordyrkerlag har søkt om å leie arealet. Myra er stort sett 2—4 m dyp og

har gode fall- og avløpsforhold. Det er grasmyr og grasrik mosemyr med midt-dels omdanna torv. Undergrunnen er svært blokkrik morene.

Langmyra, Midtskogen, Rendalen kommune.

Det er planer om dyrking og bu-reising her. I den forbindelse ble ca. 180 dekar myr undersøkt. Det er ei nedbørsmyr. Det er øverst lite omdanna moselag, men ca. 30 cm ned i profilet er torva middels omdanna. Myra er mer enn 4 m dyp over store partier. Torva har god fasthet. Undergrunnen er fin sand. Forholdene ligger vel til rette for sandkjøring av myra. Myra er ei noenlunde god dyrkingsmyr.

Øienga, Tynset kommune.

Her er omlag 1100 dekar lågtliggende fastmark undersøkt med tanke på dyrking. Jorda egner seg godt til jordbruksproduksjon, men det er vanskelige drenerings- og avløpsforhold p.g.a. oversvømmelser og lav beliggenhet ved Glomma. Ved kanalisering og drenering kan en stor del av området gjøres dyrkbart. Vurdering av inndemmingsanlegg er aktuelt.

Arealer v/Messelt, Stor-Elvdal kommune.

Sør for Imsroa er det et område på ca. 1800 dekar som ofte er utsatt for flom og/eller for høg grunnvannstand fordi det ligger lågt i forhold til Glomma. Selskapet har tatt en del jordprøver i området og har nivellert en rekke profiler. Jordprøvene ble tatt ned til max. 3,2 m der en ikke støtte på stein. Dominerende kornfraksjoner er fin sand og grov silt, delvis også middels silt, men det er en betydelig variasjon med dybden (lagdeling). Derfor kan det bli vanskelig å hindre lekkasje under et flomverk.

Sollia, Stor-Elvdal kommune.

I forbindelse med «Solliaprojektet» er det foretatt undersøkelser av ca. 1800 dekar myr og fastmark fordelt på 14 forskjellige felter. I alt 900 dekar er klassifisert som dyrkbare arealer i dyrkingsklasse D2—D4, og 900 dekar i D5. Det er de store stein- og blokkmengdene som begrenser mulighetene for dyrking.

Myr- og fastmarksområder i Slemdalen, Åmot kommune.

Det er undersøkt ca. 1100 dekar myr og 900 dekar fastmark langs elva Slemma for å finne ut hvilke dyrkingsareal som kan innvinnes ved senking av Søndre Slemsjø og mudring av elva. En del arealer med myr og næringsrik slamjord på begge sider av elva kan innvinnes eller forbedres ved en moderat senking. For å kunne dyrke et ca. 250 dekar stort myrareal omkring Slemmas utløp i Søndre Slemsjøen, må sjøen senkes mye.

Søndre Skårbeekkløyet, Trysil kommune.

Myrarealet, som er på ca. 400 dekar og ligger ca. 900 m.o.h. i nordhelling, består av grasmyr av starrmyrtypen i veksling med dvergbjørk-krattmyr. Omdanningsgraden er H4—H6. Torvlaget er for det meste 0,5—2 m. Myra har god helling. Stein i undergrunnen og nordhelling er begrensende faktorer for dette arealet.

Myrarealer i Søndre Stavåsen, Elerum kommune.

Omlag 400 dekar av et større myrkompleks er undersøkt. Arealet består av større og mindre sammenhengende myrpartier oppdelt av stein- og blokkrike morenerygger. Myrdybden er 1,5 — mer enn 5 m. I botn er det stein. Myra er ei middels god dyrkingsmyr.

Opsahlmyra, Åsnes kommune.

Denne myra på 115 dekar ligger like ved veg og nær dyrka mark. Likevel bør den neppe anbefales dyrket foreløpig fordi den er lite omdanna og til dels meget dyp. Torva vil imidlertid egne seg godt for torvproduksjon.

Domma-området, Grue kommune.

Det er dannet er dyrkingslag som planlegger dyrking av omlag 1200 dekar. Av dette arealet er 300 dekar myr. Myrdybden er fra 1,0 til 5,0 m og undergrunnen består av silt. Myrene er tidligere vurdert for torvdrift (1974) og det ble da anslått at torvforekomstene omfatter ca. 400 000 m³ strøtorv. Fastmarka er siltjord eller fin sand med enkelte mindre partier med noe stein. Store deler av området krever systematisk grøfting. Lågtliggende arealer kan være utsatt for flom.

Hovmyra, Kongsvinger kommune.

Omlag 150 dekar på myras søndre del ble undersøkt. Det foregår torvdrift på myra og torv for lengre tids drift fins her. Undergrunnen består av silt og leir. Myra er godt egnet til oppdyrking.

Engene, Nord-Odal kommune.

Et område på anslagsvis 600 dekar i nordenden av innsjøen Råsen er undersøkt med tanke på flomsikring. Jorda består av sedimenter av sand og silt, og disse er delvis lagdelt. Det vil der-

for være fare for lekkasje under flomverket.

Østfold fylke.

Eningdalen, Halden kommune.

Omlag 500 dekar dyrka mark er undersøkt med tanke på å finne årsaken til avlingssvikt på spesielle partier.

Akershus fylke.

Aurstadmosen, Nes kommune.

Myra er på 800 dekar. Den er ei eksentrisk høgmyr. Myrdybden er 0,5 — mer enn 4 m. I botn er det silt. Arealet er dyrkbart.

Rudsmyra, Nes kommune.

Myra er på ca. 120 dekar og tilhører Klaus Åsvangen. Den er ei ombrogen høgmyr. Myrdybden er 4—6 m. Myra har litt vanskelig fall- og avløpsforhold, men det er godt mulig å dyrke den.

★

Vi har her søkt å gi en kort orientering om de større feltene som ble forholdsvis detaljert undersøkt i 1978. I tillegg kommer en rekke mindre arealer som selvsagt kan være like betydningsfulle. Vi har stort sett begrenset omtalen til arealer på 100 dekar og mer. Samlet areal som er detaljert undersøkt utgjør ca. 43 000 dekar. For en betydelig del av dette areal var det stor interesse for dyrking. Dyrkingsplaner var allerede lagt for flere av feltene.

OVERSIKTMESSIGE UNDERSØKELSER

Det ble i 1978 foretatt flere relativt omfattende registreringer for å peke ut aktuelle dyrkingsarealer. Disse undersøkelser er å betrakte som oversiktsmessige. Vi skal her nevne de største feltene som er undersøkt med dette formål for øyet. For å få brukbart grunnlag for planlegging av grøft-

ing og dyrking må det foretas mer detaljerte undersøkelser på disse områder.

Gaulstad, Steinkjer kommune, Nord-Trøndelag.

Gaulstadgrenda er typisk eksempel på ei utkantgrend, med bl.a. fraflytting

av flere bruk. Opprettholdelse av busetninga i grenda er avhengig av at bruka får bedre driftsgrunnlag. Landbruksøkonomisk institutt arbeider med en utviklingsplan for hele grenda. Oversikten over dyrkingsmulighetene er en del av grunnlaget for driftsplaner på bruka. I alt er ca. 4000 dekar myr og fastmark undersøkt.

Bervamyrr på Espetveit, Flekkefjord kommune, Vest-Agder.

Omlag 500 dekar myr ble vurdert som godt egna til oppdyrking. Drenering av området forutsetter senking av ei elv som renner gjennom myra. Kostnader pr. dekar ved ei slik senking vil være moderate.

Husstølområdet, Hjelmeland kommune, Rogaland.

I dette området ble en oversiktsmessig undersøkelse foretatt over et forholdsvis stort område. I alt ca. 500 dekar ble registrert som noenlunde god dyrkingsjord. Det er for det meste grunn myr over sand og dessuten noe fastmark. Et betydelig større areal ble oversiktsmessig befart og undersøkt med spredte borer.

Grønlimyrene, Siljan kommune, Telemark.

Et område på 220 dekar myr og ca. 100 dekar fastmark ble undersøkt. Av myrarealet ble 50 dekar vurdert som mindre godt egnet til oppdyrking, mens resten var middels god dyrkingsmyr. Avløpsforholda er gode. Fastmarka i området er grunn, blokkrik og ikke dyrkbar.

Arealer i Os kommune, Hedmark.

Det er foretatt registrering av jordbunnsforholda i følgende myr- og fastmarksområde som alle ligger innenfor grensene for utpekte naturreservater:

1. *Storfloen øst for Hangåa* er et ca. 1600 dekar stort myrkompleks. Det aller meste av Storfloen er god dyrkingsmyr som er lett å drenere. Fastmarka omkring er også godt egnet til dyrking.
2. *Storfloen vest for Vangrøfta* er ei myr på ca. 550 dekar. Mesteparten av myra kan klassifiseres som midtels god dyrkingsmyr. Dyrkingskostnadene vil bli noe høye p.g.a. ugunstige avløpsforhold.
3. *Storbekkdalen — Åslia*. Her er det undersøkt ca. 700 dekar fastmark i ei sørvendt bjørkeli. Ved å planere enkelte rygger kan forholdsvis store sammenhengende arealer, anslagsvis $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ av arealet fulldyrkes. Sørheltinga gir gode klimatiske vilkår for planteproduksjon.
4. *Arealer omkring Osvåttåkletten*. Det ble foretatt registreringer på et ca. 2000 dekar stort område med myr og fastmark. Det aller meste av arealet er lågere enn 830 m.o.h., og godt egnet til fulldyrking. Over dette nivået er det mer sparsomt med dyrkingsjord p.g.a. tynt jorddekke og endel stein og blokk.

★

Myrene innenfor disse fire områder er forholdsvis detaljert undersøkt.

Ny riksveg 3 og flomsikring av Glomma på strekningen Kongsvinger—Brandval, Kongsvinger kommune, Hedmark.

Det ble foretatt nivelleringer som viste at 4850 dekar vil få direkte nytte av tiltaket for flomsikring. I tillegg kommer 400—600 dekar myr omkring Prestegårdstjernet som vil bli innvunnet dersom tjernet senkes.

I forbindelse med arealdisponering og interesser for å finne fram til egnede dyrkingsarealer er det nødvendig å foreta befaringer og oversiktsmessige undersøkelser av relativt store områder. Slike undersøkelser har også i visse tilfeller interesse for planlegging av veier og elveforbygging m.v.

I 1978 er et areal på i alt ca. 16 000 dekar oversiktsmessig undersøkt. I tillegg kommer en rekke befaringer av

store og mindre areal. Dette er oppgaver som også krever skriftlige rapporter.

Torvdriften

Brenntorv.

Utnyttelse av torv til brensel er i Norge redusert til et minimum. En del torvstikking til eget husbrensel foregår fortsatt i enkelte kyststrøk. Vi har derfor anslått årets produksjon av torvbrensel til det samme som foregående år, ca. 2000 m³ stikktorv.

Selskapet har hatt relativt lite arbeid med denne produksjonen i meldingsåret. Derimot oppstår ofte spørsmål om avlønning eller flytting av torvrettigheter i forbindelse med nydyrking av myrrealer.

Utnyttelse av torv til brensel og kraftproduksjon foregår i relativt stor stil i forskjellige andre land, bl.a. Finland, Sovjet, Polen og Irland. På bakgrunn av oljekrisen for en del år tilbake, ble spørsmål om produksjon av el.kraft på basis av torvenergi, og for øvrig annet plantemateriale, f.eks. skogsavfall, tatt opp til vurdering bl.a. i Sverige. Mulighetene for torvkraftproduksjon er sterkt avhengig av tørkeforholdene. Ordinær produksjon er derfor foreløpig ikke særlig aktuelt i vårt land hvor de største torvressursene ligger i kyststrøkene. Denne ressurs som er beregnet til 5000 mill. m³ råtorv eller 2000 mill. tonn tørr torv, bør antakelig derfor ligge som reserve i påvente av nye tekniske landevinninger når det gjelder utnyttelsesmetoder. Fagsjef Asbjørn Vinjar, Elektrisitetsdirektoratet, N.V.E. har beregnet energiressursen i brenntorv her i landet til 4900 TWh.

Dyrkingstorv.

Dette er torv som brukes til dyrkingsformål etter at den er behandlet på

forskjellige måter, og tilsatt kalkingsmidler og plantenæring. Denne torvtype brukes hovedsaklig til dyrkingsmedium for veksthuskulturer og ved fremstilling av småplanter både for jord/hagebruk og skogbruk. Det er også et betydelig forbruk til jordforbedring på plener, rabatter, samt i potter og balkongkasser m.v.

Forbruket av torv i Norge blir registrert på basis av omsetningen fra norske produsenter og import av torv. Etter de oppgaver vi har fått inn, anslås den samlede markedsføring (omsetningen) i 1978 til 374 800 m³ beregnet som løs revet torv før komprimering og pakking.

Det er nå mange varettyper av torvprodukter. Vi har derfor valgt å angi omsetningen på basis av mengde løs vare før pakking. En er følgelig nødt til å bruke visse omregningsfaktorer på grunnlag av erfaringstall og undersøkelser.

Importen av torv har fortsatt økt slik at den for 1978 utgjør 112 300 m³ beregnet som løs torv, mens leveransene fra norske «fabrikker» er angitt til 262 500 m³. Herav utgjør salg av fabrikkbehandlet torv 212 500 m³ og direkte uttak fra myrforekomsten med enkel bearbeiding ca. 50 000 m³.

Som et motstykke til importen av torv må nevnes at det også eksporteres store mengder torv i form av Jiffy produkter fra Norge.

Det norske jord- og myrselskap har også i 1978 vært engasjert i veiledningstjeneste og undersøkelser m.v. vedr. produksjon av dyrkingstorv. Det gjelder henvendelser til selskapet om forskjellige spørsmål og undersøkelser for

å vurdere kvaliteten av nye torvforekomster.

Storparten av denne torvproduksjon foregår på Østlandet og delvis i Trøndelag. Denne lokalisering har dels sammenheng med klimaforholdene og dels med forekomsten av torvkvalliteter som er egnet. Nyere produksjonsmetoder med mekanisk avvanning og omsetning av torv med høyere fuktighetsinnhold, gjør at produksjonen etter hvert har blitt mindre avhengig av værfaktoren. En bedrift har også kunstig tørking ved hjelp av oljeenergi. Disse metoder krever høyere investeringer til anlegg m.v.

Det må også nevnes at selskapet siste meldingsåret har vært rådspurt og del-tatt i konferanser med utenlandske interesser som har planer om bygging av en torvfabrikk på Andøya for eksport av torv. Selskapet har sett det som en viktig oppgave å informere om de vanskelige produksjonsforholdene som klimasituasjonen på Andøya medfører. Selskapet har sagt seg villig til å gi

råd om drenering av arealene. Det er viktig å bygge opp et kanalsystem som kan nyttes til jordbrukskanaler, etter at den planlagte avtorving eventuelt er slutført.

Planer for oppbygging av nevnte be-drift er utarbeidet av utenlandske spe-sialister. Siden den påtenkte fabrikk på Andøya baseres på eksport av pro-duksjonen ventes den ikke å få noen direkte innvirkning på det norske mar-kedet. Det er derfor fortsatt stort behov for utbygging av produksjonen basert på forsyning av det norske marked.

Torvproduksjonen har gjennomgått en betydelig mekanisering i alle pro-duksjonsledd. Det har i Sverige og Finland vært en gunstig utvikling i konstruksjon av maskiner for stikke-og transportarbeidet, mens det i Norge har skjedd en positivt utvikling av pro-duksjonsutstyr i fabrikkene. Mekanise-ringen har imidlertid blitt et betydelig kapitalspørsmål som det ikke er lett å hankses med under den situasjon som nå rår på lånemarkedet.

Forskjellige oppgaver

Selskapet har i likhet med tidligere år utført noen undersøkelser, som ikke kommer under jord- og skogbruk, eller torvdrift. Dette gjelder først og fremst planlegging av idrettsbaner på myrjord. Vi skal her kort nevne de anlegg som har medført arbeid i 1978.

Idrettsanlegg i Kopperå, Meråker kommune, Nord-Trøndelag.

Her ble tre forskjellige felt på til-sammen 65 dekar undersøkt og vur-dert med hensyn til mulighetene for nevnte anlegg. Ujevne dybdeforhold (nivå på undergrunn) gjør at en ikke kan anbefale noen av feltene for anlegg av idrettsbane av god kvalitet.

Idrettsanlegg på Vikeså, Bjerkreim kommune, Rogaland.

Bjerkreim kommune har planer om å bygge et sentralidrettsanlegg for byg-da på Vikeså. Et areal på ca. 50 dekar ble undersøkt for å finne frem til beste plassering av baneenhetene m.v. Etter at melding om undersøkelsen var levert har selskapet også vært på stedet for å diskutere planene for opparbeidelse.

Idrettsanlegg i Øvre Sirdal, Sirdal kommune, Vest-Agder.

Sammen med fritidslederen i Sirdal kommune har selskapet foretatt befa-ring av to arealer i Øvre Sirdal. Det

ene arealet er en steinrik morene (10—12 dekar) på Kvævemoen inntil gjerdet for sauesankinga i Sirdalsfjella. Det andre aktuelle arealet er mellom den gamle og nye vegen ved Tjørhomsvatn. Et grendehus er under oppføring på dette arealet. Begge arealer vil egne seg godt for anlegg av fotballbane.

Konsulent Per Hornburg har som medlem av Landbruksdepartementets inventeringsutvalg for moltemyrer,

foretatt vegetasjonskartlegging av en del moltemyrer i Kautokeino kommune.

I Gildeskål kommune, Nordland, er det utarbeidet forslag til plan for hyttebebyggelse i Oterstrandområdet som tidligere er undersøkt av selskapet. Ved undersøkelsen ble det aktuelle areal anbefalt disponert til fritidsbebyggelse.

Bureisingsfeltene

Selskapet eier betydelige arealer (ca. plantingen og gjødslingen. Selskapet 66 000 dekar) som ble innkjøpt til bureisingsformål. Det er i tabell 1 gitt en oversikt over feltene, hvor selskapet fremdeles eier arealer. En betydelig del av arealene er ikke dyrkbar jord.

Vi skal i det følgende gi en kort orientering om virksomheten på feltene i meldingsåret.

Feltene i Troms fylke.

Finnsæterfeltet i Kvæfjord.

Her har det foregått graving av grøfter for etablering av lebelter. Vi regner med at gravearbeidene på feltet kan være ferdig i løpet av 1979. En del av grøftene vil senere kunne nyttes som avløp for detaljgrøfting ved dyrking på arealene.

Leplantingsplanen forutsetter at det blir gravd ca. 3000 m plantegrøfter og ca. 2500 m kanaler og avskjæringsgrøfter. Gravearbeidet utføres av en lokal maskinholder.

Leplantingen i selskapets felt er en del av en større leplantingsplan i området Myrland—Finnsæter. Staten dekker 75 % av utgiftene med kanalisering, grøfting, pløying av plantemateriale, samt 50 % av omkostningen til etterplanting og gjødsling. Kvæfjord kommune dekker resten av utgiftene, og har tilsyn og administrasjon av arbeidene både under anleggene og med etter-

har utført relativt mye arbeid med planlegging og stikking av grøftene m.v.

Feltene i Nordland fylke.

Forfjorddalen, Andøy.

Det er utarbeidet disposisjonsplan for en del av Forfjorddalen. Planen omfatter 4 nye bruk. Tilleggsjord til 3 eldre bruk er holdt i reserve. Brukene vil etter planen få noe varierende totalstørrelse på 334—464 dekar, mens arealet egnet til fulldyrking varierer mellom 260—290 dekar pr. bruk. De øvrige arealene er foreslått disponert til ulike andre formål, bl.a. overflate dyrking og leplanting. Brukene får relativt stort areal. Det kan derfor ved maksimal utnyttelse bli produksjonsgrunnlag for to-familiebruk. Planen innebærer graving av ca. 9500 m kanal, 1730 m bureisingsveg og 840 m sideveg til et felles vassverk.

I samråd med tillitsmannen for rein-eierne på Vestre Hinnøy er det avsatt et areal til slakteplass for rein på selskapets eiendom.

Disposisjonsplanen er godkjent av Nordland Landbruks-selskap og Andøy jordstyre som anbefaler at klargjøring av feltet for bureising blir satt igang snarest.

Statskonsulenten for leplanting har utarbeidet plan for leplanting for fel-

tet. Etter behandling i selskapet vil planen bli sendt Landbruksdepartementet og Andøy kommune for godkjenning. Det er forutsetningen å kunne starte opp arbeidet på dette feltet i 1979, med selskapets maskiner.

Siden 1965 har Statens Vegvesen tatt ut grus på et område ved riksvegen. Området er nå ryddet og planert.

Oshaugdalen, Sortland.

På dette feltet var det fortusatt at selskapet med egne maskiner skulle grøfte et nytt felt som kunne tilplantes i 1979. Dessverre ble dette ikke gjennomført p.g.a. presserende grøftearbeid på utbyggingsbruk og lange driftsstanser etter skader på gravemaskinen. Om skogplantefeltene i Oshaugdalen har herredsskogmester Arne Angell skrevet følgende i sin rapport: «Sommaren var tørr og varm. Truleg vart det i tørraste laget for unge planter på grøfta myr. Men veksten vart jamt bra, og sitkaplantane var godt modne. Plantane hadde og jamt frisk farge i haust. Overgjødslinga 1977 har verka. Større utslag på veksten må ein venta til sommaren, både på grunn av gjødselverknad og den gode sommaren 1978.

Heldigvis vart det ikkje museskade på felta (slik ein kunne vente etter teikn på museskade i Forfjord hautsen 1977).

Om vinterskadar elles kan nemnast at det jamt blir nokre planter skadde, ofte heilt øydelagde av snøtrykk — og brekk. Verst er det i vintrar med tjukk og hard skaresnø, som går ut over planter før dei rekk over snølaget. På opne myrfelt blir det jamt øydelagd fleire planter enn når ein planter under lauvskjerm. Prosentvis er denne skaden oftast liten.»

Justad — Åkvikmyrene (Sundøyfeltet), Leirfjord.

I lebeltene ble det plantet 4000 sitkagran og 1000 bergfuru og gravd 2020 m åpne grøfter for drenering. En del

uønsket lauvskog ble ryddet vekk. Det ble gjødslet såvel i nye som i en del eldre plantinger. Maskinarbeidet er utført av lokal maskinholder.

Hittil er ca. to tredjedeler av planting utført. Planen fra 1971 omfatter 240 dekar. Dette arealet omfatter også det som overlevde etter planting i 60-årene (30 dekar). Det gjenstår å plante 80—90 dekar.

Planting i årene 1976—78 har slått til alminnelig bra, bare 10—15 prosent kan ha gått ut.

En tamreinflokk som beitet på Sundøy i mars/april, gjorde ikke skade av betydning. Det kan imidlertid nevnes at det ble skubbeskader på enkelte av småfuruene som levde opp etter planting i 60-årene.

Det streifer noen sauer omkring på feltet. Siste sommer fant vi at disse likte å bite i lerceplantene, men det var få dyr så skaden ble ikke særlig stor.

På selskapets brakker ble dører og vinduer justert. Husene ble flyttet, løftet opp og satt på nytt underlag, veggene ble malt utvendig og takene smurt med asfaltlakk.

★

På de øvrige feltene i landsdelen har det vært en del arbeid med undersøkelser, tilsyn og rettighetsspørsmål.

I Øksnes kommune er en parsell solgt som tilleggsjord etter godkjenning av jordstyret og fylkeslandbruksstyret.

Feltene i Trøndelagsfylkene.

Bjørndalen (Myran), Nærøy.

En del av selskapets eiendom her blir berørt av eventuell fredning av Løypmotjønnene. Merking for flyfotokartlegging er utført.

Tramyr, Overhalla.

Her har det vært en del kontroll av grensemerker, bl.a. i forbindelse med behandling av søknad om kjøp av et areal. Ellers har selskapet planlagt en senkningskanal som berører selskapet og andre grunneiere på Tramyr.

Tabell 1. Oversikt over stillingen på feltene pr. 31. desember 1978.

Felter	Kommune	Kjøpt år	Areal i alt dekar, innkjøpt	Solgt			Ledig areal i alt dekar	Merknader
				I alt dekar	Antall bruk	Tilleggsjord m ² dekar		
Tøråslia og Formoteigen	Trysil	1942/52	8.530	4.652	5	2.725	3.878	
Rysjølia	Trysil	1936/37	6.132	5.063	13	15	1.069	
Grønåsen og Gjetsjøberget	Trysil	1936	8.470	5.094	16	1.380	3.376	
Bergdal	Selje	1941	361	287	1	—	574	
Stavik, Hatle, Skjelbrel, Asheim	Fræna	1935/66	3.936	3.757	8	2.080	179	
Elnes—Kroknes	Fræna	1965/66	388	305	—	305	83	
Haugland	Aukra	1936	3.400	2.856	9	672	544	
Gådalen	Eide	1937	630	242	1	—	388	
Aspås—Blikås	Gjemnes	1961	1.710	—	—	—	1.710	(Gjenkjøpt 170 daa)
Smølafeltene	Smøla	1930/36	28.314	16.793 ¹⁾	37	650	11.521	Bortleid 400 daa
Børmark	Åfjord	1938	18.150	7.596	5	—	10.554	1) Forsøksgården Moldstad medregnet
Sørøyåsen og Lauvåsen (Nerskogen)	Rennebu	1934/39	16.827	12.446	25	410	4.381	Bortleid 480 dekar
Iramyr	Overhalla	1927/43	6.273	5.522	23	570	751	Bortleid 197 dekar
Myran	Nærøy	1957	550	—	—	—	550	Bortleid 550 dekar
Justad- og Åkvikmyra (Sundøy)	Leirfjord	1958	3.200	42	—	42	3.158	
Holmstaddalen	Sortland	1933	4.394	3.928	24	145	466	
Oshaugdalen	Sortland	1938	1.184	—	—	—	1.184	
Skagmyr	Hadsel	1943	736	—	—	—	736	
Jørstad	Bø	1938	1.155	160	—	160	995	
Middagsfjell	Andøy	1954	3.626	—	—	—	3.626	
Buksnes- og Forfjorddalen	Andøy	1942/44	14.374	124	—	124	14.450	
Finnsæter	Kvæfjord	1937	1.379	—	—	—	1.379	
Eldre felter, i alt 46 i 33 kommuner		1912/62	108.015	107.503	440	—	512	Mindre restarealer
			242.434	176.370	607	9.278	66.064	

Børmark, Åfjord.

Ingen virksomhet utenom avskoging m.v. vedr. ny kraftlinje som får i alt 9 mastefester på selskapets eiendom.

Storparten av selskapets arealer her er fjell og annen utmark.

Nerskogen, Rennebu.

Det var her mye arbeid med ordningen av grenser, bl.a. en tidkrevende gjennomgåing av arkivet vedrørende jordkjøp og lignende i tredveårene. Vi hadde jordskiftesak med rettsmøte i anledning grensene for Krokenget. Forberedelser for å ta vare på selskapets interesser under Orklaskjønnene har også krevd en del arbeid i 1978.

En bureiser, Bjarne Grindvoll, som startet bureising i 1977, har utført et omfattende arbeid med å bygge opp den nye gården sin.

Feltene i Møre og Romsdal fylke. Godalen, Eide.

Her er endelig gjenkjøpet av et bruk gått i orden og disposisjonsplan for selskapets arealer i dalen er under arbeid. Rapport om jordundersøkelsene for å klarlegge dyrkingsmulighetene ble ferdig i januar 1978.

Det er interesse for bruering i Godalen. Bureiserparet Viken i Godalen, som overtok bruket etter foreldrene for et par år siden, har nå nydyrket ca. 100 dekar jord og er i ferd med reising av driftsbygninger.

Aspås — Blikås, Gjemnes.

Her ble det foretatt supplerende jordundersøkelser og to nye bruk utparsellert. Det er også gitt tilsagn om kjøp til interesserte brukere, som arbeider med prosjektering av sine bruk.

Forhandlinger om tilkjøp av ca. 500 dekar til dette feltet ble slutført i 1978. Det viste seg imidlertid at dette arealet gikk inn i en fredningsplan som var under vurdering. Endelig gjennomføring av kjøpet måtte derfor stilles noe i bero.

Smølafeltene.

Det store kanaliseringsprosjektet på Frostadheia som har pågått siden begynnelsen av 1970-årene ble så godt som slutført i 1978. Det ble et betydelig uventet etterarbeid på visse kanalavsnitt som ble gravd for flere år siden. Hele prosjektet unntatt to korte strekninger er nå godkjent.

Kanaliseringsprosjektet på Frostadheia har tydeligvis skapt en ny giv for bureisingsbrukene på dette feltet. Flere bruk har nå fått jorda i god hevd igjen og utført nygrøfting for videre bruksutbygging.

På Kongsvoll er et nytt bruk utparsellert og en del vegarbeid og annet planleggingsarbeid utført. En regner at utbygging av dette bruket kommer i gang for fullt allerede i 1979.

En bureiser på Moldvassheia fikk slutført bygningene på bruket i 1978 og satt inn dyr. To andre brukere på dette feltet er i full sving med de bygningsmessige arbeider.

Feltene i Møre og Romsdal har ellers krevd atskillig tilsyn og administrativt arbeid. På Aukra har selskapet fått tilbud om kjøp av et tilleggsareal. Her er et bruk under forberedelse for salg.

Feltene i Hedmark. Tøråslia i Trysil.

Som nevnt i de siste årsmeldinger, pågår bureising på to bruk i Tøråslia. På det ene bruket er både våningshus og driftsbygning ferdig, og det ble satt inn ungdyr på fjøset høsten 1978. Her er ca. 23 dekar isådd. Dessuten er vel 100 dekar myrjord grøftet, og mesteparten av grøftene er fylt igjen.

På det andre bruket er våningshuset nesten ferdig. På dette bruket er ca. 19 dekar isådd, på ca. 20 dekar gjenstår det bare småsteinsrensk, og på ca. 30 dekar står det igjen bortkjøring av en del steinranker i tillegg til småsteinsrensk. Ytterligere et bureisingsbruk

på dette feltet er oppmålt og tilsagn om kjøp gitt til bureiser.

Det er planlagt flere avløpskanaler i forbindelse med bureisingen i Tøråslia.

En del kanaler ble gravd i 1979. Kanaliseringen vil fortsette i 1979.

På de øvrige felter i Trysil er det utført tilsyn og en del løpende saker er behandlet.

Maskinvirksomheten

Nedenstående oversikt viser selskapets maskinpark pr. 31/12 1978.

Nord-Norge, Sortland.

	Modell:
1 BM Volvo 430 m/gravemaskin og lesseapparat	1973
1 BM Volvo 430 m/lesseapparat	1973
1 BM Volvo 400	1965
1 MF 165	1968
1 ATMO T kompressor m/boremaskin	1973

Møre og Romsdal, Smøla og Fræna.

	Modell:
1 MF 165 m/gravemaskin, Sesam 500	1968
2 IH 475 m/boggi	1975
1 Man m/tvillinghjul	1952
2 Schaeff HR gravemaskiner beltegående	1973 1978
1 Brøyt X 20 m/flyteplater	1976
1 Latsebil Ford D300	1972
1 AMA traktorkompressor	1977

Østlandet, Trysil.

	Modell:
1 BM Volvo 400 m/lesseapparat	1967
1 BM Volvo 350 m/Hymas gravemaskin	1964
1 Ford County	1969
1 BM Volvo LM 641 lastemaskin	1972
1 Hymas 42 gravemaskin m/frontlaster	1975
1 Brøyt X 20	1976
1 Brøyt X 21 T.L.	1978

Det ble i 1978 kjøpt en ny Brøyt X 21 TL beltegående gravemaskin til virksomheten i Trysil. En John Deere Lanz 1010 beltetraktor 1963 modell, som har vært i ustand gjennom flere år, er nå gått ut. Maskinførerskolen på Vikeid har overtatt traktoren for om mulig å nytte den i undervisningen. For øvrig er det ikke vesentlige endringer med maskinparken.

Maskinvirksomheten på bureisingsfeltene.

Møre og Romsdal.

Kanaliseringsprosjekt for Frostadheia kanaliseringsslag som er nevnt

foran, har vært hovedarbeidet på Smølafeltene også i 1978. Det er dessuten utført en del kanalisering og vegbygging bl.a. på Kongsvollfeltet, Smøla.

På Aspås/Blikåsfeltet i Gjernes har selskapet vært engasjert i dyrking for Aspås beitelag (se senere).

Trysil.

I Tøråslia har selskapet utført maskinarbeid på tre bruk. Det er samlet gravd 9500 m drengroft som er gjenlagt med plastrør med sagflis som filter. Det er dessuten foretatt gjenfylling av grøfter og planering på 110 dekar. Gjenfyllingen er utført med gravemaskin, Grøftemassen og arealet mellom

grøftene er samtidig rensket for stein og stubber. Det er gravd ca. 1200 meter åpen kanal, og ca. 200 meter lukket kanal. Tre stikkrenner gjennom grendeveg er senket.

Dyrking av stein- og blokkrik mark ved gjennomgraving til ca. 50 cm dybde er utført på 22 dekar. Dette arealet var også stubbemark.

Oppdrag på andre felter.

På grunn av manglende tilgang på maskiner for dyrking og grøfting har selskapet også i 1978 utført en del oppdrag for andre.

Sortland.

Det er her utført kanaliseringsarbeid for private gårdbrukere, dels med selskapets traktorgraver og dels med en prototype som er konstruert av firmaet Telemark Produkter, Porsgrunn, i samarbeid med Landbruksteknisk institutt, Ås. Selskapet har i betydelig grad bistått med utprøving av denne prototype for graving bl.a. på bløt og løs jord. Dette har også medført en del utgifter for selskapet.

Virksomheten i Sortland gikk forholdsvis dårlig i 1978. Det var mange uhell med maskinene og svikt i leveransen av reservedeler medførte mye tap av tid. Det ble imidlertid gravd 3800 m drensgrøft og 550 m kanal, samt foretatt en del kanalrensk og fjellsprengring.

Kautokeino.

Etter anmodning fra Kautokeino jordstyre og Finnmark landbruksselskap har selskapet arbeidet med forskjellige dyrkingsoppdrag for flere gårdbrukere i Avzze i Kautokeino. Det er her i alt 7 utbyggingsbruk som hadde problemer med å følge opp nydyrkingen etter planene for bruksutbyggingen.

En undersøkelse som ble foretatt på forhånd viste at det var relativt mye

disponibel maskinkapasitet i kommunen. Selskapets arbeid har derfor begrenset seg til planlegging og organisering av tiltakene, samt instruksjon om arbeidet og forskjellige andre veiledningsoppgaver.

Den økonomiske administrasjon har selskapet også delvis tatt seg av i samarbeid med den lokale sparebank.

Det ble i 1978 som var oppstartingsåret, gravd 1300 m kanal for senking av Njukcajavrrre og dyrka 144 dekar. Samlet skal det dyrkes 726 dekar fordelt på 7 bruk.

Dyrkingsjorda er for det meste mineraljord av sand og silt med et 10—25 cm tykt torvlag øverst. Det forekommer en del stein og blokk, men jorda er forholdsvis lett å dyrke. Problemet er den meget korte sommer i Kautokeino. Utenom månedene juli, august og september er det vanskelig å utføre jorddyrkingsarbeid.

Selskapet har engasjert Ola Rune Helstad som arbeidsformann og leder av den daglige virksomhet på stedet. Ellers var distriktskonsulent Gunnar Vorum sterkt engasjert i Kautokeino sommeren 1978.

Aukra kommune.

Etter oppdrag fra Eikrem beitelag har selskapet gravd 400 m kanal og åkergravd ca. 90 dekar med Brøyt X 20 gravemaskin.

Gjemnes kommune.

Her har oppdraget for Aspås beitelag fortsatt. Selskapet har åkergravd og rensket for stein og blokk ca. 70 dekar. Omlag 300 m kanal er plastret med stein. Ellers er mye stein gravd ned under teledybde, eller brukt som vegunderlag. Også på dette feltet er Brøyt X 20 gravemaskin benyttet.

Trysil.

Selskapet har her vært engasjert med dyrking av to fellesbeiter og to mindre

oppdrag. Samlet er det foretatt åkergraving på ca. 120 dekar stein- og blokkrik stubbemark. Det er rensket for større stein og blokk til 40—50 cm dybde. Dessuten er det utført ca. 3000 m drengrøft, alt på stein og blokkrik fastmark.

★

Det må til slutt bemerkes at maskinvirksomheten ikke har vært helt problemfri siste sommer. På grunnlag av de

forutsetninger som selskapet skal arbeide under, sier det seg selv at selskapet ofte må utføre de vanskeligste oppdragene. Dette må tas i betraktning når man vurderer de resultater i antall dekar eller meter grøft som virksomheten har gitt. Det er imidlertid viktige oppgaver som på denne måten er løst. For de enkelte brukere som har fått ny jord til sine bruk har virksomheten vært av stor betydning.

Sluttbemerkninger

Det er i årsmeldingen søkt å gi en oversikt over selskapets samlede virksomhet. Det har derfor ikke vært til å unngå at meldingen ble noe omfangsrik. En stor del av stoffet har selvsagt ikke så stor generell interesse utenom de distrikter sakene gjelder. Vi har likevel funnet det riktig å imøtekomme eventuelle lokale interesser når det bl.a. gjelder opplysninger om felter som er undersøkt og arbeidet med bureising og dyrking.

Når vi ser tilbake på virksomheten vil vi finne at den har vært ganske omfattende over et bredt spekter av aktiviteter. Den vitner også om det behov som er tilstede for innsats vedr. jordundersøkelser, planleggingsarbeid og veiledning, samt dyrkingsarbeider m.v. både i tilknytning til bureisingsvirksomheten og annen bruksutbygging der det ikke er tilstrekkelig maskintilbud

fra private maskinholdere.

Det er i forbindelse med årsmeldingen maktpåliggende for oss å få rettet en takk til Landbruksdepartementet og landbruksmyndighetene for øvrig, såvel i fylkene som i kommunene, for utmerket samarbeid. Den virksomhet som er gjennomført ville ikke vært mulig uten dette samarbeid.

En vil også rette en takk til styre og representantskap for interesse og samarbeid om aktuelle saker. Spesielt styrets medlemmer har deltatt aktivt ved behandling av en rekke saker.

Endelig også en takk til alle medarbeidere ved hovedkontoret og distriktskontorene samt alle som trofast utfører sitt arbeid med dyrkingsoppgaver og grøfting m.v. i selskapets arbeidsoppdrag.

Oslo i mai 1979.